

сильніших складових цього індексу в Україні залишається свобода ведення бізнесу або регуляторна свобода. За індексом сприйняття корупції Україна посідає 152 місце, саме корупція як елемент групової етики і сильні неформальні інститути, в яких корупція є нормою, перешкоджають малому бізнесу.

Висновок. Отож усі вищі перераховані чинники прямо або опосередкованому впливають на кількість малих підприємств, на частку реалізованої продукції цими підприємствами у загальному обсязі реалізованої продукції, а також безпосередньо на рівень зайнятості населення. Подолання всіх вище перерахованих негативних чинників є умовою зростання і кількості зайнятих у сфері малого бізнесу, і зростання внеску малих підприємств у ВВП країни.

Список літератури: 1. Розвиток підприємництва [електронний ресурс] / Державна служба статистики України. – режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> 2. Податковий кодекс України [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. 3. Господарський кодекс України [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

Надійшла до редколегії 11. 10. 2012

УДК 338.23

Малий бізнес як рушійна сила економіки або чому в Україні перешкоджають його функціонуванню / Лук'яненко Н. Ю., Чернов К. О. // Вісник НТУ «ХП». Серія: Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства – Харків: НТУ «ХП». – 2012 . – № 58(964). – С. 96–101. – Бібліогр.: 3 назви.

В статье проанализировано влияние деятельности малого бизнеса на экономический рост в стране. Доказано, что они являются движущей силой экономики, определены препятствия, которые существуют перед малым бизнесом. Выполнено сравнение деятельности малых предприятий в Украине и за рубежом. Предложен комплекс решений проблемы эффективного функционирования малого бизнеса.

Ключевые слова: малый бизнес, фиаско правительства, Налоговый кодекс, индекс экономической свободы, индекс восприятия коррупции.

This article analyzes the impact of small businesses on economic growth in the country. Proved that they are the driving force of the economy, detected barriers which interfere the activities of small businesses. The functioning of small enterprises in Ukraine and abroad was compared. A set of measures on solving the problem of efficient operation of small businesses was suggested.

Keywords: small business, government failure, the Tax Code, the Index of Economic Freedom, corruption perception index.

УДК 681.83

О. П. МИХАЙЛОВА, магістрант, НТУ «ХП»,
П. В. БРІНЬ, канд. екон. наук, доц., НТУ «ХП».

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

В роботі були представлені та проаналізовані основні проблеми вітчизняного готельного бізнесу. Описані бар'єри, які стали на шляху розвитку Українського готельного бізнесу після розпаду СРСР та переходу пострадянських країн до ринкової економіки. Розглядаються основні перспективи розвитку готельної сфери і туризму України на міжнародному ринку. На основі даних аналізу зроблені висновки та пропозиції щодо вирішення проблем.

Ключові слова: готельний бізнес, готельний оператор, приватна власність, конкуренція.

© О. П. Михайлова, П. В. Брінь, 2012

Вступ. Готельний бізнес в Україні має певні особливості, пов'язані з характером праці в готельній індустрії, видом послуг, структурою продукту, співвідношенням попиту і пропозиції, формами продажу і т.д. Сьогодні індустрія гостинності як сукупність підприємств сфери обслуговування та інших організацій працює в умовах жорсткої конкуренції, відвойовуючи як національний, так і міжнародний ринки. Ринкові перетворення в Україні, що супроводилися роздержавленням власності і появою нових структурних одиниць, повинні були привести до підвищення рівня конкуренції між суб'єктами національної економіки. Таким чином, після розвалу радянського союзу на ринку готельних послуг України з'явилися приватні підприємства, і всі вони в процесі розвитку конкуренції стали боротися за споживача.

Аналіз останніх досліджень та літератури. Питаннями готельного бізнесу займалися такі вчені: Роглев Х. Й., вивчав основи менеджменту в готельному бізнесі [1]; Пуцентейло П. Р., розглядав питання економіки і організації туристично-готельного підприємництва [2]; Скопень М. М., Гуляєв В. Г., Плотникова Н. И, займалися питаннями впровадження комп'ютерних технологій в туризмі [3,4,5]; Кифяк В. Ф. розглядав можливості організація туристичної і готельної діяльності в Україні [6] .

Мета досліджень, постановка проблеми. Визначити та проаналізувати основні проблеми з якими стикається готельний бізнес в Україні, та запропонувати можливі шляхи їх вирішення.

Матеріали досліджень. До основних перешкод розвитку вітчизняного готельного господарства, які потребують усунення відносяться:

1. Недостатня кількість готелів внаслідок значних бар'єрів входження на ринок готельних послуг України. В Україні бракує близько 70 чотирьох та п'ятизіркових готелів (7 тис. номерів) та 400 тис номерів в готелях нижчої категорії. Показник забезпеченості готелями (кількість готельних місць на 1000 осіб) в Україні низький (при нормі 10 місць на 1000 осіб в Україні є лише 2,9 готельних місця (для порівняння: у Москві – 9,3; у Санкт-Петербурзі – 6,4; у Парижі – 38,4; у Відні – 25,6. Все це перешкоджає розвитку готельного господарства, входженню на вітчизняний ринок відомих готельних операторів та створенню національних готельних мереж, які можуть забезпечити належний рівень послуг вимогливим туристам з усього світу.

2. Невідповідність цін рівню якості готельних послуг. Вартість проживання в українських готелях в 2-3 рази перевищує вартість проживання в готелях аналогічного рівня країн Європи, що зумовлено неналежним державним регулюванням цієї сфери (відсутній державний орган з обліку готелів та інших закладів розміщення, регулювання та контролю за їх діяльністю) та низьким рівнем диференціації готельних послуг (слаборозвинена мережа хостелів, мотелів, кемпінгів, пансіонатів та ін.).

3. Відсутність розвинутої та офіційно облікованої мережі альтернативних засобів розміщення економічного класу (хостелів, малих та міні-готелів, апартаментів). Частково задовольнити попит на місця розміщення могли б малі готелі, апартаменти та хостели, вартість проживання у яких значно нижча. Проте мережа хостелів в Україні розвинена недостатньо, згідно даних Всеукраїнської молодіжної хостел асоціації функціонує лише 27 хостелів (в Європі офіційно зареєстровано 18 тис хостелів, з них 4,5 тис об'єднані єдиною системою бронювання).

4. Низький рівень конкуренції на готельному ринку внаслідок відсутності корпоративних стандартів управління якістю готельних послуг. Український готельний ринок характеризується незадоволеним попитом та обмеженою пропозицією як зі сторони іноземних готельних мереж, так і зі сторони українських готельєрів. На сьогодні в Україні існує лише один національний мережевий готельний оператор – Premier-Hotels, до складу якого входять сім готелів. На сьогоднішній день, на український ринок вийшли і планують вийти такі міжнародні бренди, як: Radisson, Inter-Continental, Hyatt International, Hilton, Sheraton Hotels & Resorts, Marriott International, Accor Group, Magic Life, Rixos, Kempinski Hotels&Resorts, ContinentHotels & Resort, Park Inn, Orbis, Rival Hotels, Comfort Green Hotels Holiday Inn та інші.

5. Недостатня кількість та неналежний рівень підготовки кадрів для готельного господарства. Сьогодні в Україні в туризмі фактично працює 35 тис осіб, ще 120 тис осіб – в готелях та інших закладах розміщення. Підготовку кадрів для туристичної галузі та готельного господарства здійснюють 146 навчальних закладів, з них лише шість (2 в Києві, по одному в – Ялті, Донецьку, Львові, Івано-Франківську) є класичними навчальними закладами туристичного спрямування з повноцінними тренувальними базами практики. Загалом в нав-

чальних закладах на різних формах навчання щорічно готують близько 6500 спеціалістів для сфери туризму та готельного господарства (40% спеціалісти готельного господарства). Згідно світової практики функціонування 10 готельних номерів мають забезпечувати від 4 до 20 спеціалістів.

6. Обмеженість практики використання електронних та автоматизованих систем бронювання готельних номерів та новітніх технологій у процесі здійснення обслуговування в готелях та інших закладах розміщення.

7. Проблема завантаженості та утримання готелів та інших закладів розміщення. Незважаючи на те, що в Україні існує незадоволений попит на готельні послуги, проте та кількість закладів розміщення, яка запланована для введення в експлуатацію є значно більшою, ніж потребує український туристичний ринок на даному етапі розвитку. [7]

Результати досліджень. У контексті вирішення вищенаведених проблем підготовки готельного господарства видається доцільним передбачити такі заходи:

1. Розробити організаційно-економічні заходи стимулювання розвитку системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів, включаючи залучення іноземних спеціалістів та фахівців до навчального процесу, розвиток „дефіцитних” спеціальностей на готельному ринку.

2. Врахувати у документах стратегічного планування підготовки, організації розміщення, зокрема щодо: 1) прогнозування очікуваної кількості туристів; 2) диверсифікації закладів розміщення туристів (мотелі, хостели, садиби зеленого туризму та туристичні бази в рекреаційних зонах прилеглих до міста); 3) розробки спеціальних економічних режимів для залучення вітчизняних інвесторів у розвиток мережі хостелів; 4) впровадження електронних інформаційних та автоматизованих систем бронювання місць в готелях, сучасних технічних засобів обслуговування в готелях.

3. Для окупності державних та приватних інвестицій в об'єкти інфраструктури, в тому числі об'єкти готельного господарства, доцільно вже на сучасному етапі брати приклад з Польщі та шукати можливості реалізації в 2013-2015 роках інших масштабних заходів з метою ефективного використання новостворених готельно-туристичних об'єктів.

4. Для вирішення проблеми завантаженості готелів та інших закладів розміщення Державній службі курортів та туризму України доцільно:

а) взяти під контроль розробку туристичних маршрутів та туристичних продуктів, та здійснювати їх промоцію на міжнародному рівні;

б) розробити стратегію виходу українського туризму на міжнародний ринок, яка б обов'язково передбачала створення туристичних представництв України за кордоном;

в) у 2013 році розпочати пошук контрактів на проведення масових спортивних і культурних заходів міжнародного рівня в Україні.

5. З метою створення належного конкурентного середовища на готельному ринку України органам державної влади доцільно виважено підійти до питання залучення іноземних інвестицій (особливо зі сторони відомих готельних операторів) у створення готелів та готельних мереж, більше уваги приділити економічному та податковому заохоченню вітчизняних інвесторів в напрямку створення національних готельних мереж.

6. З метою виведення з „тіні” необлікованих закладів розміщення (малих та мікро-готелів, апартаментів) створити сприятливі умови для легалізації їх діяльності, сформувавши реєстр таких закладів та законодавчо закріпити їх визначення, вимоги до функціонування та необхідних процедур (сертифікація, стандартизація та ін.).

Висновки .На підставі розглянутого теоретичного й практичного матеріалу можна зробити висновок, що готельний бізнес України знаходиться в тяжкому становищі. Існує безліч проблем у вітчизняному готельному бізнесі пов'язаних в першу чергу з переходом України до ринкової економіки після розпаду СРСР. Однак, існує чіткий план і рекомендацій щодо покращення готельного бізнесу в Україні, яких слід дотримуватися державі і українським готельєрам.

Список літератури: 1. *Роглев Х.Й.* Основи готельного менеджменту 2. *Пуцетейло П.Р.* Економіка і організація готельного підприємства 3. *Скопєнь М.М.* Комп'ютерні технології в туризмі 4. *Плотникова Н.И.* Комплексная автоматизация туристического бизнеса 5. *Гуляев В.Г.* Нові інформаційні технології в туризмі 6. *Кифяк В.Ф.* Організація туристичної діяльності в Україні 7. *Мігуценко Ю.В.* Проблеми розвитку готельного господарства України в контексті підготовки до ЄВРО-2012.

Надійшла до редколегії 10. 10. 2012

УДК 681.83

Основні проблеми готельного бізнесу в Україні / Михайлова О. П., Брінь П. В. // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства – Харків: НТУ «ХПІ». – 2012. – № 58(964). – С. 101–106. – Бібліогр.: 7 назв.

В работе были представлены и проанализированы основные проблемы отечественного отельного бизнеса. Описаны барьеры, которые стали на пути развития Украинского отельного бизнеса после распада СССР и перехода постсоветских стран к рыночной экономике. Рассмотрены основные перспективы развития отельной сферы и туризма на международном рынке.

Ключевые слова: отельный бизнес, отельный оператор, частная собственность, конкуренция.

The paper was presented and analyzed the main problems of the domestic hotel industry. Describes the barriers that are in the way of development of the Ukrainian hotel business after the collapse of the Soviet Union and the transition to the post-Soviet countries market economy. The basic perspective development of

the hotel sector and tourism in the international market. Based on data analysis conclusions and suggestions for elimination of problems.

Keywords: hotel business, hotel operators, private property, competition.

УДК 338.24

В. А. МІЩЕНКО, докт. екон. наук, проф., НТУ „ХПІ”,
Т. В. ОМЕЛЯНЕНКО, аспірант, НТУ „ХПІ”,
І. А. ФЕДОРЕНКО докт. екон. наук, проф., НТУ „ХПІ”.

НАПРЯМКИ УПРАВЛІННЯ ВЗАЄМОВІДНОСИНАМИ З КЛІЄНТАМИ ЕНЕРГОПОСТАЧАЛЬНОЇ КОМПАНІЇ

Наведено основні напрямки управління взаємовідносинами зі споживачами електроенергії при переході від діючої моделі ринку електроенергії (закупівельне агентство) до моделі ринку двосторонніх договорів.

Ключові слова: реформа ринку електроенергії, моделі ринку, управління взаємовідносинами, якість.

Постановка проблеми. Як показала практика, діюча модель єдиного покупця на ринку електроенергії України має певні вади, зокрема в частині ціноутворення, залучення інвестицій тощо. Рекомендації міжнародного товариства [1] і досвід впровадження моделі двосторонніх договорів на ринку Російської Федерації [2] підтверджують її більш високу соціально-економічну ефективність.

Відповідно до поданого у ВР України Законопроекту [3] доля регульованого ринку значно скоротиться: відбудеться перехід до системи вільного тарифування в сегменті не побутових споживачів, а в сегменті регульованого державою ринку – впровадження адресних субсидій.

На роздрібному ринку електроенергії у споживачів з'явиться можливість вибору енергопостачального підприємства: середньо-оптова біржа, незалежні збутові компанії, безпосередньо генеруючі компанії, компенсуючий ринок (на добу, на три години вперед) і обласні енергопостачальні підприємства (ОЕП) в статусі Гарантуючого постачальника в першу чергу на регульованому сегменті ринку. Одночасно ОЕП будуть реалізувати електроенергію за вільними ринковими цінами. Звідси, адаптація ОЕП до ринку двосторонніх договорів вимагає наукової розробки і впровадження властивих ринку інструментів і методів управління взаємовідносинами для учасників роздрібного ринку електроенергії.

Аналіз літератури. Вибір оптимальної моделі ринку електроенергії залишається актуальною проблемою. Ряд Європейських країн, а також Росія обрали шлях лібералізації та створення конкурентних ринків електроенергії [1], а саме перехід до моделі двосторонніх договорів (РДД). Більш того, розвиток спільних енергетичних ринків на міжнародному рівні розглядається у якості інструмента

© В. А. Міщенко, Т. В. Омеляненко, І. А. Федоренко, 2012